นครธน
NAKORNTHON HOSPITAL

เนื้องอกต่อมใต้สมอง ภัยเงียบที่อาจทำให้คุณตา

ศูนย์ : ศูนย์สมองและระบบประสาท
บทความโดยแพทย์ : นพ. พีรพงศ์ เหลืองอาภาพงศ์

หากพบว่าร่างกายทำงานผิดปกติไปจากเดิม จู่ๆ ก็มีอาการตามัว ปวดศีรษะรุนแรง ชัก นั่นอาจเป็นสัญญาณเตือนของโรคเ
เนื่องจากเนื้องอกชนิดนี้จะส่งผลต่อการผลิต และการหลั่งฮอร์โมนหลายชนิดในร่างกาย โดยตัวเนื้องอกมีทั้งชนิดที่ผลิตฮอร์
และเนื้องอกต่อมใต้สมองบางชนิด อาจทำให้ร่างกายได้รับฮอร์โมนมากจนเกินความต้องการจนถึงขั้นเสียชีวิตได้ นอกจากนี้
ยังสามารถกดทับเส้นประสาทตาจนเป็นเหตุให้ตาบอดได้ เพราะความเสียหายของเส้นประสาทตา

รู้จักต่อมใต้สมอง

ต่อมใต้สมอง (Pituitary Gland) เป็นต่อมที่อยู่ใต้สมองส่วนหน้าใกล้ๆ กับเส้นประสาทตา อยู่ในแอ่งกระดูกเซลลาเทอร์ซิกา
ด้านข้างทั้งสองด้านของต่อมประกอบด้วยโพรงหลอดเลือดดำใต้ฐานสมอง ซึ่งภายในโพรงหลอดเลือดดำนี้มีประสาทสมอง
ให้แก่ต่อมไร้ท่อทั่วร่างกาย ได้แก่ ต่อมไทรอยด์ ต่อมหมวกไต และต่อมที่ผลิตฮอร์โมนเพศ โดยจะถูกควบคุมด้วยสมองส่วน
เมื่อเซลล์ของต่อมใต้สมองเพิ่มจำนวนมากขึ้น จะส่งผลให้เกิดการกระตุ้นต่อมไร้ท่ออื่นๆ ให้สร้างฮอร์โมนไทรอยด์ฮอร์โมนเพ
หรือเนื้องอกต่อมใต้สมอง อาจโตไปกดเบียดเนื้อเยื่อต่อมใต้สมองที่เป็นเซลล์ปกติให้ทำงานลดลงได้ หากเนื้องอกต่อมใต้สม
ขึ้นอาจส่งผลให้เกิดการกดทับต่อเนื้อเยื่อปกติข้างเคียง เช่น เกิดความผิดปกติของเส้นประสาทตา

เนื้องอกต่อมใต้สมอง เป็นอย่างไร

เนื้องอกต่อมใต้สมอง (Pituitary Tumor) เป็นกลุ่มเซลล์ที่เจริญผิดปกติบริเวณต่อมใต้สมอง ซึ่งเป็นต่อมที่มีหน้าที่สร้างฮอร์โ
จึงส่งผลให้เกิดความผิดปกติในการหลั่งฮอร์โมน อีกทั้งอาจมีอาการปวดศีรษะ มีปัญหาด้านการมองเห็นหรือใช้กล้ามเนื้อด
เนื้องอกต่อมใต้สมองที่เกิดขึ้นอาจเป็นได้ทั้งชนิดเนื้อดีหรือเนื้อร้าย แต่โดยส่วนใหญ่ไม่ใช่เซลล์มะเร็ง

โรคเนื้องอกต่อมใต้สมองสามารถแบ่งตามการสร้างฮอร์โมนของเนื้องอก เช่น เนื้องอกที่สร้างฮอร์โมนโปรแลคติน เป็นต้น
และตามขนาดของก้อนเนื้องอกและระดับการโตของเนื้องอก เช่น ถ้ามีขนาดมากกว่า 1 ซม. จะเรียกว่า แมคโครพิทูอิตารีอะ
ซึ่งจะเริ่มส่งผลต่อเนื้อเยื่อสมองข้างเคียงแล้ว และหากมีขนาดเล็กกว่า 1 ซม. จะเรียกว่า ไมโครพิทูอิตารีอะดีโนมา (Microp

อาการเนื้องอกต่อมใต้สมอง

โดยส่วนมากผู้ป่วยที่มีเนื้องอก มักจะไม่ค่อยมีอาการผิดปกติ ในบางรายอาจมีอาการปวดศีรษะ ซึ่งอาจปวดรุนแรงมากขึ้นอ
แต่เมื่อเนื้องอกมีการขยายขนาดขึ้นมาก ก็อาจจะทำให้เกิดความผิดปกติต่างๆ ขึ้นได้ ทั้งนี้เนื้องอกต่อมใต้สมองนั้นสามารถ

1. **อาการที่เกิดความผิดปกติทางระบบต่อมไร้ท่อ** อาทิ
    - ความผิดปกติกับฮอร์โมนโปรแลคตินก็จะทำให้ผู้ป่วยมีภาวะน้ำนมไหล
    - ความผิดปกติฮอร์โมนที่เกี่ยวข้องกับระบบสืบพันธุ์ผิดปกติ ก็จะทำให้รอบเดือนผิดปกติ เสื่อมสมรรถภาพทางเ
    - เนื้องอกต่อมใต้สมองผลิตฮอร์โมนในการเติบโต (Growth hormone) มากกว่าผิดปกติ จะทำให้มีรูปร่างของผู้ป
    ถ้าเป็นโรคนี้มาตั้งแต่เด็ก แต่ถ้าเป็นหลังจากร่างกายหยุดเติบโตแล้ว จะเห็นการเปลี่ยนแปลงเฉพาะโครงสร้างข
    - ความผิดปกติในการหลั่งฮอร์โมนไทรอยด์ออกมามากขึ้น ทำให้มีอาการมือสั่น น้ำหนักลด ท้องเสีย ขี้ร้อน
    - หากมีฮอร์โมนกลุ่มคอร์ติซอลออกมาเพิ่มขึ้น จะทำให้เกิดภาวะคุชชิ่ง (Cushing's syndrome) จะมีอาการแขน
    ผิวหนังบางลง ออนเพลีย และผมร่วง
    - ต่อมใต้สมองบริเวณด้านหลังโตขึ้น จะส่งผลให้เกิดภาวะเบาจืด มีอาการหิวน้ำบ่อยและปัสสาวะถี่ขึ้น
2. **อาการที่เกิดจากเนื้องอกกดเบียดอวัยวะข้างเคียง** เช่น
    1. เนื้องอกกดเบียดประสาทการมองเห็น ทำให้เกิดอาการตามัว และลานสายตาแคบลง หากปล่อยทิ้งไว้อาจทำใ
    2. เนื้องอกลุกลามเข้าในโพรงหลอดเลือดดำคาเวอร์นัส หรือเลือดออกภายในเนื้องอกต่อมใต้สมอง ทำให้เกิดอาก
    จากความผิดปกติของประสาทสมองเส้นที่ 3, 4, 6 และอาการใบหน้าชาจากความผิดปกติของเส้นประสาทสม
    3. เนื้องอกกดเบียดเยื่อหุ้มสมองชั้นดูราและเยื่อหุ้มสมองที่อยู่เหนือต่อมใต้สมอง ทำให้เกิดอาการปวดศีรษะ หรือ

การตรวจและวินิจฉัยเนื้องอกต่อมใต้สมอง

ความผิดปกติของฮอร์โมนมักเป็นอาการแสดงที่นำไปสู่ความสงสัยในโรคเนื้องอกต่อมใต้สมอง ซึ่งการตรวจด้านรังสีวินิจฉัย
การเอกซเรย์คอมพิวเตอร์(CT scan) สามารถตรวจพบก้อนเนื้องอกได้ โดยเฉพาะหากมีภาวะเลือดออกในก้อน การตรวจด้ว
สามารถเห็นรายละเอียดของเนื้องอก การลุกลามของเนื้องอกการกดเบียดเส้นประสาทการมองเห็นโดยเนื้องอกได้อย่างชัดเ

รวมไปถึงการเจาะเลือดเพื่อตรวจระดับฮอร์โมนซึ่งบ่งถึงการทำงานของต่อมใต้สมอง
ว่ามีการสร้างฮอร์โมนปกติมากเกินปกติหรือน้อยกว่าปกติซึ่งมีความสำคัญในการวินิจฉัยและแยกชนิดของเนื้องอกต่อมใต้ส

การรักษาเนื้องอกต่อมใต้สมอง

เนื้องอกต่อมใต้สมองอาจไม่จำเป็นต้องได้รับการรักษาทุกราย หากก้อนเนื้องอกมีขนาดเล็กมากและไม่ทำให้เกิดอาการใดๆ
หากผู้ป่วยมีอาการผิดปกติควรได้รับการรักษา การรักษาส่วนใหญ่ของเนื้องอกต่อมใต้สมอง คือ การผ่าตัด แต่การรักษานั้น
เนื้องอกที่ทำให้ฮอร์โมนโปรแลคตินโนมาสูงกว่าผิดปกติ ที่โดยทำให้มีน้ำนมไหลแบบไม่ถูกกาลเทศะ สามารถใช้ยารักษาให้

การผ่าตัดเนื้องอกต่อมใต้สมอง สามารถทำได้ 2 แบบ คือ การผ่าตัดผ่านกะโหลกศีรษะ เยื่อหุ้มสมอง สมอง ลงมาที่ฐานกะ
เข้าจากทางด้านล่าง ผ่านทางรูจมูก หรือ ทางเหงือก แล้วผ่านทางช่องโพรงจมูกไปที่ฐานกะโหลก โดยใช้กล้องผ่าตัดกำลังข
การผ่าตัดเนื้องอกต่อมใต้สมองนั้นอาจจะต้องใช้ทั้ง การผ่าตัดเปิดกะโหลก และ ส่องกล้องเลยก็ได้ โดยขึ้นอยู่กับหน้าตาของ

การผ่าตัดส่องกล้องขนาดเล็ก (Endoscopic)

การผ่าตัดเนื้องอกต่อมใต้สมองในปัจจุบันจะใช้วิธีการผ่าตัดผ่านทางโพรงจมูกด้วยการส่องกล้องขนาดเล็ก (Endoscopic)
สอดทางโพรงจมูกเข้าไปในบริเวณสมองที่ต้องการผ่าตัดมีความละเอียดสูงทำให้มองเห็นในจุดที่ลึกได้อย่างชัดเจน ซึ่งรอยแ
ในบางราย โดยที่ไม่ต้องเปิดแผลผ่าตัด ลดการบาดเจ็บต่อเนื้อเยื่อและอวัยวะภายในน้อย ลดโอกาสเกิดโรคแทรกซ้อนต่างๆ

> อย่างไรก็ตาม หากพบความผิดปกติของร่างกายก็ควรรีบพบแพทย์ เพื่อตรวจรักษาตั้งแต่เนิ่นๆ ทั้งนี้ในผู้ที่สมาชิกใน
> ควรเข้ารับการตรวจสุขภาพเป็นประจำเพื่อเฝ้าระวังโรคหรือเข้ารับการรักษาได้อย่างรวดเร็วหากตรวจพบเนื้องอก

นครธน
NAKORNTHON
HOSPITAL

•

ปรึกษาทุกปัญหาสุขภาพแบบออนไลน์
ไม่เสียค่าใช้จ่าย